

Universal Declaration of Human Rights - Kasem

© 1996 – 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

LOGO BAŃA TIGISIM NABIINA NWE-LAO WADE

PULIM

De na se we nabiina nwea de logo baŃa chega chwoŃa wade maama kugu zege logo maama wopwolo, de chega de yezura baŃa ne.

De na se we de na ba tge chega chwoŃa to mo jaane nikantgo de tigura de popra ko twi nabiina laŃa ne, ye nabiina maama yaa lage se wopwolo de yezura yaa taa wora.

De na se we ncono maama taa tei o tete se tigura de popra ye taa wora, fefeo de peenem nwaane, se wade sem ja kuri.

De na se we teene maama taa jege wolim, de ni sem de mimo.

De na se we "UN Charter" tno kom paŃe ko se wade sem nwea wolim nwaane se baara de kaana taa ye bedwe logo ywonni de wopwolo de yezura nwaane.

De na se we UN Tigisim teene dem maama ke nimo se chega chwoŃa wade sem ja kuri nabiina zula de wopwolo nwaane.

De ta na se we ko yaa lamma lanyerane se de ni wade sento kuri se ko ja wopwolo de yezura ko ba logo baŃa.

De Laam wo se we

"General Assembly" dem pe

Logo BaŃa Tigisim Wade sem se ko taa ye won-kolo kodoo na wo woli ko ja wopwolo de logo fagem de yezura na wo pa nabiina nwea taa jege kuri logo baŃa maama ne to.

Wadaa 1

Ba loge ncona maama se ba taa ye bedwe mo ba nwea de ba chega seini, ye fefeo teira ktaa. We pe ba swa de boboŃa mo se ba taa ye nubiu daane ye ba jege da nwaŃa.

Wadaa 2

Logo baŃa tigusim wade sem pe chwoŃa se ncono maama taa jege chega chwoŃa na wo pa ba nwea taa jege zula to. Wade sem ta we ba ba fee nabiinu o chega chwoŃa ne naa ba cheese o dwi o yetana, o logo lane, o we jono naa o boboŃa nwaane. Wade sem ta we ba ba jege se ba taa cheese ncono we o ye baaro naa kaane, kwoo o jejegero naa ba na loge o me to nwaane.

Wade sem ta tage se woli da we popra ba jege se ka taa wora nabiina laŃa ne ba teo politiksi naa ko wade naa ko na ye kolo to nwaane. Naa ba ppre ncono we o woni teo kolo ta na wo vere ko tete to nwaane.

Wadaa 3

Ko ye ncono maama chega chwoŃa mo se o taa nwe ye fefeo naa foonee teira.

Wadaa 4

Wadaa kam we nabiin-yeiku naa kabe totona naa kabe pipio daa ye taa wora logo bana ne.

Wadaa 5

Ba ba jege chwonja se ba pa nkonno yaare cham yerane ko na wo mane se nabiinu yaare tei to.

Wadaa 6

Nkonno maama ye nabiinu mo o ze pan o wo me maama logo bana yoba. Logo bana wade sem maama yiga ne, wadaa teira na wo ta we o dae nabiinu.

Wadaa 7

Nabiina maama ye bedwe mo wadaa yiga ne. Wadaa choo nkonno maama mo; ka ba pcore nkonno ka yaga. Ka kwoli nabiina maama mo se wolo wolo ye cheese o dwon.

Wadaa 8

Nkonno maama wae o san nkonno o dwon kote delo maama wone nenene ko tu na ke o choge teo kom wade selo na pa nkonno wom nwea ywona to.

Wadaa 9

Ba baa wane ba ja nkonno yow yerane ba gare ba ke o peena diga naa ba zeili o o teo ne pa o vo zoora te-gaa ne.

Wadaa 10

Ba na jaane nkonno fee wora se ba di o sareya kote ne lanyerane ko man de teo kom wade na tiji tei to ba ni o seene o choge naa o wo choge.

Wadaa 11

1. Ba na jaane nkonno we o choge o mane waarem ba na wo di o bora tata ba ba jege chwonja ba te we choge fee wora se ba pa ko tu chwonja se o ja lya de sareya tiina se ba woli o se ba di taane dem kote ne.

2. Ba baa wane ba ta we nkonno yaa ke o choge naa ba ta we o ve se o yaa ke kolo na mane keim chega chwonja ne to, ye ka manja ne wadaa yaa teira ko nwaane. Ko kwaga ne tata ba baa wane ba pa nkonno waarem na dage de dwoi waarem delo dwi o deim yaa na wo jwon o na choge manja kalo to.

Wadaa 12

Ba ba jege chwonja ba daane nkonno yow yerane o bobonja keiri seini, naa o diga tiina, naa o sonjo de o pwola totona seini. Ba nam ba jege chwonja ba ke o kekeo kolo na wo choge nkonno wom yu to. Wadaa kanto choo nkonno maama mo o kekeo maama seini, ye daanem teira.

Wadaa 13

1. Nkonno maama wae o beiri o bobonja na lage tei ye o zoore o bobonja na lage me maama to, o teo ne.

2. Nkonno maama wae o nwon teo de teo, naa o tete teo ne o beiri o vei teo kodwon ye o jwoora.

Wadaa 14

1. Nɔ́ɔno wolo maama na nɛ chem o teo ne, o wane o duri o vo o taa zoore sateene dedwonna ne o wopwolo de yezura ɲwaane.

2. De ko de, o cham dem na dae nenɛene politiksi laɲa ne ko wo taa chamma se o duri o nwon. O na chɔge teo kom wadɛ ge mo naa o kekeo kom na wo dɛ UN wadɛ sem na maɲe tei to sateene dedwonna baa sɛ de jwon o mɔle mɔle.

Wadaa 15

1. Nɔ́ɔno maama jege teo, o na nwon mɛ.

2. Ba baa wane ba zeili nɔ́ɔno o teo ne, naa ba fee o se o ye leiri teo o boboɲa na lage tei to.

Wadaa 16

1. Baara de kaana na bege ba ti to wae ba di daane ye ba yetana, naa ba na nwon tekolo, naa ba na tɔge Wechɔɲa kalo dwi to baa wane ko cheɲi ba se ba ye di daane ba lɔ sɔɲɔ. Ye ba kadiri seini ba maama ma daane, ba zora de ba ɲwea seini, ye ba wae ba yage daane maɲa de maɲa, ba tete boboɲa na lage tei.

2. Kadiri wio ye baaro de kaane tete yerane na sɛ se ba zo daane, ye ko dae we nɔ́ɔno mo fee ba to.

3. Sɔɲɔ tiina - baaro de o kaane de o bu - mo ye sayu kugu takeiri wone. Konto ɲwaane tekeiri dem de teo kom maama jege se ba taa ni ba baɲa ne mo, ba taa choo ba wolwanno maama wone.

Wadaa 17

1. Nɔ́ɔno maama wae o jege o tete nyɔ́ɔne wonno, naa o de o badwonna wae ba tei wonno daane.

2. Ba baa wane ba vere nɔ́ɔno wonno naa ba pa se o ye taa lage wonno.

Wadaa 18

Nɔ́ɔno maama wae o bon o na lage tei. O wae o ke o boboɲa keiri, o wae o tɔge Wechwɔɲa kalo dwi o na lage to; o nam ta wae o leiri o Wechwɔɲa naa o bonem o yerane naa o de kɔ́ɔ, ye o bere nɔ́ɔna Wechwɔɲa kam o taane de o totona seini.

Wadaa 19

Nɔ́ɔno wae o ɲɔ́ɔne o boboɲa na lage tei. O wae o tɛ kolo maama o na bonɛ o yu ne, ye nɔ́ɔno ba jege chwonja se o cheɲi o ni. O wae o beiri labaare o boboɲa o daare o pae labaare dwi maama labaare tɔ́ɔno de walese bam maama wone se de jage jei mamma.

Wadaa 20

1. Nɔ́ɔno maama wae o tɔge o zoore asemble naa tigusim dwi maama na ye yezura tigusim to.

2. Ba baa wane ba fee nɔ́ɔno se o zo tigusim delo o na ba lage to.

Wadaa 21

1. Nɔ́ɔno maama wae o tɔge o di o teo gɔ́mente paare; o nam ta wae o tɔge o voti o kuri nɔ́ɔna o ke gɔ́mente dem wone.

2. Nɔ́ɔno maama wae o jwon wolim delo o teo gɔ́mente na jege de woli de nɔ́ɔnbia maama to, ko ma da ko ma da.

3. Gɔmente maama dam wo taa tɔge de nɔɔnbia kwora na we tei to mo. Nɔɔnbia bam kwora kam mo yei ni ka bere nɔɔnbia bam na wo kuri ba gɔmente dem paare tiina tei to. Kurim dem jege se ko de voti lao naga mo, se nɔɔno maama voti o boboŋa na laga tei to, ye se ko de voti wadaa kam naga chekke.

Wadaa 22

Nɔɔno maama teo gɔmente jege se de taa choo o nwea laŋa ne de de dam, de de naduni dedaane de na jege nimɔɔ tei de sateene dedwonna to se ko pa nɔɔno wom nwea ja kuri se o wane o ji nɔɔno lanyerane.

Wadaa 23

1. Nɔɔno maama wae o ke toton; o wae o kuri o boboŋa na de toton delo, ye fee wora se toton dem taa jege kuri na pa o ywonni de wopwolo ye o ba lia we ba wo zan ba le o toton dem ne to.
2. Nɔɔno maama ka, ye ko ba chuli o na ye wolo dwi to, jege se o taa jwon nweo na mae de o toton dem dam na mae tei to mo.
3. Wolo maama na toŋa ko maŋ se o nweo taa ye zegere se ko wane ko ni o tete dedaane o diga tiina lanyerane. Ko ta maŋ se o taa ne fee o totona jei ne.
4. Nɔɔno maama wae o tɔge o zoore totona jei tigusim yalo na wo woli o o totona laŋa seini to.

Wadaa 24

Nɔɔno maama jege chwonja se o taa jege sio de sio maŋa, dedaane hawase bagera o na o ke totona jei ne to; ye o ta wae o jwon daa bem wone o jeini sɔŋ ne o sia ye ba baa le o nweo wone.

Wadaa 25

1. Fee wora se nɔɔno maama taa nwe nwea na jege kuri ye ka ywoma ka pae o tete de o diga tiina to. Ko maŋe se wodiiru, zora jei, assibita na ni yezura seini to dedaane won-telo maama na wo woli pa se nwea taa ywoma to taa wora. Fee ta mo wora se wolim taa wora ko pae nɔɔno maama nenɛene o na ba toŋa, o na weela, naa o na jigi nabwom jaweo nwaane, o na ye badeim naa kadeim, o na kwe naa nɔɔno na ye zore tu, o ware se o ni o tete baŋa ne.
2. Fee wora se ba taa fage ba ni niina de bia baŋa ne lanyerane. Bu maama, o jege kwo yoo o ba jege kwo yoo, ko maŋe se ba ni o baŋe ne mo ba woli o se o ke nɔɔno.

Wadaa 26

1. Nɔɔno maama jege chonja se o ke sikuuli. Sikuuli veija, ko zege prameiri sikuuli ko vo yi Junia Sekondeiri Sikuuli, wo taa ye zɛera mo, ye ko ta ye fefeo mo se bu maama vo sikuuli se ko yi konto. Tɛkenekal Sikuula de totona berem sikuula nenɛene Kɔleja de wo taa wora se balo na wo vo da to vo. Univesiti de sikuula kamuna yadwonna de wo taa wora se balo na paase ba tɛsa lanyerane to vo.
2. Sikuuli veija naa tɔn-yeino ye se ko pa nɔɔno swa mo poore se o wane o lore kolo maama na lana ko pa nabiino se ko ja wopwolo de yezura ko ba to. Ko jege se ko ja nimɔɔ de badwonjo mo ko ba de sateene logo baŋa ne, de nabiina dwi maama de wejɔɔna dwi maama se ko zeini logo baŋa tigusim totona dwi maama na woli logo maama yezura to.
3. Tiina jege chwonja se ba kuri ba na wo taa lage se ba bia zamese tɔnɔ sikuuli delo dwi wone to.

Wadaa 27

1. Nɔɔno maama wae o tɔge o ke o nabaara kekeo o na lage tei, de keina yadwonna, de "Science" na jaane wodonno telo maama ko ba nabiina jirim naa wolim nwaane to.

2. Nɔɔno maama na popone o tɔnɔ o na yei kolo maama logo lam ɲwaane to, fee wora se ba zeini naa ba woli o se o nɛ ko maana.

Wadaa 28

"United Nations" nia yanto ye se ko pa nabiino maama logo baɲa wolim, de wopwolo de yezura mo.

Wadaa 29

1. Nɔɔno maama jege fee totona se o ke o na zoore takeiri delo maama ne to se ko pa se o taa ye nɔɔn-ɲwem se o ɲwea ke ywonni.

2. Nɔɔno fee totona keiri wone o jege se o dɛ wadɛ sem na lage tei to mo. O ba jege se o ke o gaale naa o ke o chɔge badwonna wo. O nam ba jege chwonja o ke o chɔge kɔgɔ ywonni de nɔɔno wopwolo, kɔgɔ zula ɲwaane.

3. Nɔɔno maama na tɔge nabiina ɲwea de logo baɲa chega chwonja wadɛ sento o jege se o tɔge "United Nations" na lage se ko dɛ tei to mo.

Wadaa 30

Nɔɔno, naa nɔɔna, naa teo ye zaɲ ba boɲe we ba wo wane ba ke wonjo se ko leiri naa ko chɔge nia yanto ba na tinj tɔnɔ konto ne to.
